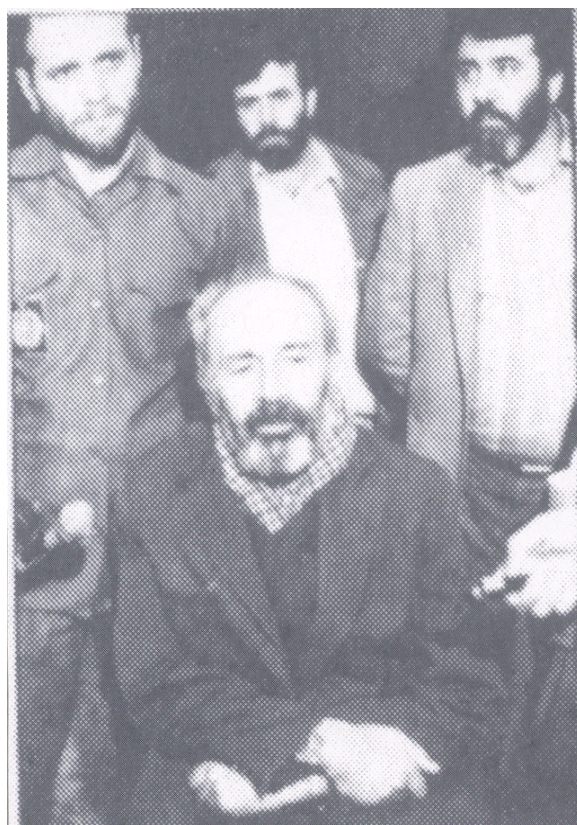

گفتگو با "آفتاب امروز":

محمد علي عموي:
با قاطعيت مي‌گويم:

کیانوري بشدت شکنجه شده بود!

روزنامه "آفتاب امروز"، که پس از توقیف روزنامه "سلام" و با همت بخشي از کادر تحریریه این روزنامه منتشر می‌شود، در شماره 18 آبان خود و در ارتباط با درگذشت نورالدین کیانوري، گفتگویی با محمد علي عموي انجام داده و منتشر ساخت. متن این گفتگو را نیز در زیر می‌خوانید:

آفتاب امروز: شما از چه وقت کیانوري را می‌شناختید؟

عموئي: من به اعتبار عضویتیم در حزب توده ایران با ایشان آشنا بودم. آقای کیانوري از مسئولین و عضو کمیته مرکزی بودند و من در تشکیلات افسران. البته در این تاریخ ارتباطی با هم نداشتیم. در سال 1333 بنده به اتفاق جمعی از اعضای حزب توده ایران دستگیر شدیم. بعد از 25 سال، یعنی در سال 57 با فشار مردم از زندان آزاد شدم و تجدید فعالیت علنی حزب موجب شد با دیگر دوستانی که از مهاجرت اجباری از خارج به ایران بازگشتند و دوستان آزاد شده از زندان دور هم جمع شدیم. در اینجا بود که با آقای کیانوري به مدت 4 سال، یعنی از اوئل سال 1358 تا زمان دستگیری ایشان، به عنوان رهبر حزب و من به عنوان عضو هیات سیاسی با

یکدیگر جلسات مکرر داشتیم. از سال 61 که من و تعداد کثیری از اعضا و فعالان حزب دستگیر شدیم نیز با ایشان در زندان به سر می بردم.

در زندان نیز متأسفانه با فشارهایی که به وی وارد کردند آن اعترافات را کرد که همه دیدیم اعترافاتی بود که بیشتر خوراک برای تماشاجی داشت تا ارزش خبری.

من به طرز قاطع می گویم که کیانوری در زندان تحت فشار شدید و سوء رفتار قرار داشت. حتی ایشان بعد از این که مراحل بازجویی را سپری کردند نامه‌ای به مسئولان نوشتند و طی آن به صراحت بیان کردند که این اعترافات به زور گرفته شده است. ما هم این را به گالیندویل (نماینده کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل) گفتیم. او در زندانی که من و کیانوری بودیم به دیدنمان آمد و در آنجا کیانوری آسیب‌هایی را که به او وارد شده بود مطرح کرد.

آفتاب امروز: چگونه کیانوری از زندان آزاد شد؟

عموئی: در تیر ماه سال 64 ما را به جایی بردند به نام دادگاه که نه وکیل داشت و نه پرونده خوانی داشت، تنها ورقه‌ای به ما دادند به نام کیفرخواست و بعد هم بدون ابلاغ هیچ ورقه کتبی دادگاه انقلاب اعلام کرد که حکم ما اعدام است. ما به مدت 4 سال به انتظار اعدام بودیم تا سال 68 که با آمدن گالیندویل قرار شد دادگاه تجدید نظر تشکیل شود. تا آن زمان از تجدید نظر خبری نبود. بعد به ما گفته شد که می‌توانید وکیل داشته باشید. در سال 70 بنا به درخواست کیانوری و مریم فیروز (فرمانفرما) از آنجایی که با هم در زندان بودند و مایل بودند تا با هم باشند و در زندان چنین امکانی نبود، آپارتمانی در اختیار آنان قرار داده و آنها تحت مراقب وزارت اطلاعات در آن آپارتمان بسر می‌بردند.

آفتاب امروز: حکم کیانوری از اعدام تقلیل یافت و به انتقال به یک آپارتمان تبدیل شد. آیا دادگاه تجدید نظر در این خصوص تشکیل شد؟

عموئی: خیر، هیچ دادگاهی بعد از همان دادگاه اولی که اشاره کردم تشکیل نشد، تنها یک روز به ما گفتند که از طرف مقامات بالا خواسته‌اند تا پرونده شما بسته شود.

مدتی امیرانتظام و کیانوری در این آپارتمان تحت نظر بودند. زمانی که خانم فرمانفرما برای مرخصی استعلاجی به منزل دخترش رفته بود کیانوری و امیرانتظام در آن آپارتمان با هم به سر می‌بردند، اما بعد از مراجعه خانم فیروز، امیرانتظام از آنجا منتقل شد و این دو با هم در آن آپارتمان بودند. تا سال 75 و آزادی کامل که آپارتمانی در خیابان سنائی اختیار کرده و با هم در آنجا به سر می‌بردند.

آفتاب امروز: علت دستگیری کیانوری چه بود؟

عموئی: به من اتهام جاسوسی زده شد. من که 25 سال در زندان شاه بودم، بعد از چند سالی مجدداً دستگیر و دوباره 12 سال در زندان بسر بردم نمی‌توانستم با کسی ارتباط برقرار کنم که بتوانم جاسوس باشم. کیانوری هم همانطور که در دفاعیاتش نوشته بود ارتباط با سفارت شوروی داشته، اما خبر محرمانه‌ای نداده، بلکه خبری بوده مربوط به گزارش در باره یک فانتوم آمریکائی و مسائل مربوط به ساخت آن که اصلاً ربطی به ایران نداشته است. به وی اتهام تبلیغات بر علیه اسلام زده بودند که چنین نبود، بلکه حزب بعد از انقلاب سعی می‌کرد کاملاً در خط باورهای مردم حرکت کند.

آفتاب امروز: از سال‌های آخر عمر کیانوری بگوید.

عموئی: من ارتباطی با ایشان نداشتم و از چگونگی مرگ وی نیز مطلع نیستم.

به نظر من دلیل این عدم رویکرد، محدودیت‌هایی بود که بر ایشان وارد شده بود. از سال 75 که ایشان بیرون آمد من حتی یکبار هم ایشان را ندیدم.

آفتاب امروز: چرا حزب توده از کودتای 28 مرداد بی‌خبر ماند؟

عموئی: یک سوء تفاهم جدی، در این باره بین نهضت ملی و حزب توده وجود داشت. تا آن موقع همه از حزب انتظار داشتند تا با کودتاچیان بجنگد، درحالی‌که ما از یک سال قبل از کودتا توطئه‌هایی را که در درون ارتش روی می‌داد به دکتر مصدق گزارش می‌کردیم و به شدت احساس مسئولیت می‌کردیم.

آفتاب امروز: شنیده شده است که یادداشت‌ها و خاطرات کیانوری آماده انتشار است.
عموئی: وی در زندان یادداشت‌هایی از خاطرات خود تهیه کرده بود، چنانچه بعد از انتشار یادداشت‌ها در صفحه آخر وعده داده بود که بقیه این نوشته‌ها در دست انتشار است.

.....